

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти, другий (магістерський) рівень вищої освіти спеціальності Н6 Ветеринарна медицина
Код і найменування спеціальності	Для всіх спеціальностей ПДАУ
Тип і назва освітньої програми	усі освітньо-професійні програми 2 курсу першого (бакалаврського) рівня та освітньо-професійна програма Ветеринарна медицина другого (магістерського) рівня
Курс, семестр	2 – курс, 3 - семестр
Обсяг і форма семестрового контролю з навчальної дисципліни	кількість кредитів ЄКТС – 3, загальна кількість годин – 90, із яких: Денна форма: лекцій – 16 год, практичних занять – 14 год. Заочна форма: лекцій – 2год, практичних занять – 2 год. Форма семестрового контролю – залік
Мова(и) викладання	державна
Навчально-науковий інститут / факультет, кафедра	факультет обліку та фінансів, кафедра германської і української філології
Контактні дані розробника(ів)	<i>викладач:</i> Дедушно Алла, к. філол. н., доцент, доцент кафедри германської і української філології <i>контакти:</i> ауд. 459 (навчальний корпус № 4) <i>e-mail:</i> dedukhno.alla@pdau.edu.ua <i>сторінка викладача:</i> https://www.pdau.edu.ua/people/dedukhno-alla-volodymyrivna

МІСЦЕ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ В ОСВІТНІЙ ПРОГРАМІ

Статус навчальної дисципліни	Міжфакультетська вибіркова
Передумови для вивчення навчальної дисциплін	Українська мова, філософія
Компетентності	Загальні: ЗК 8. Здатність до практичного застосування знань та оволодіння сучасними знаннями.
Результати навчання	РН 10. Логічно, правильно, точно, етично й емоційно висловлювати думку відповідно до змісту, умов комунікації й адресата, прагнучи виробити індивідуальний стиль, мати навички ораторського мистецтва.

РОЛЬ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ У ФОРМУВАННІ СОЦІАЛЬНИХ НАВИЧОК (SOFT SKILLS)

У процесі вивчення дисципліни формуються комунікативні навички, лідерство та впливовість, критичне мислення та аргументація, впевненість у собі, емоційний інтелект та емпатія.

МЕТА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Ознайомити з теоретичними засадами мистецтва красномовства; сформувати практичні навички продукування текстів виступів і їх виголошення; розвинути уміння моделювати процеси комунікації; удосконалити культуру мовлення здобувачів вищої освіти.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Ораторське мистецтво як наука. Історія ораторського мистецтва.

Тема 2. Роди, види і жанри красномовства.

Тема 3. Основоположні розділи ораторського мистецтва. Підготовка промови.

Тема 4. Основні способи переконування.

Тема 5. Культура ораторського мовлення. Риторичні фігури і тропи.

Тема 6. Взаємодія оратора та аудиторії.

Тема 7. Полемічна майстерність

МЕТОДИ НАВЧАННЯ І ВИКЛАДАННЯ

словесні методи (лекція, пояснення), наочні методи (ілюстрування), практичні методи (вправи), методи формування пізнавальних інтересів (створення ситуації інтересу й новизни навчального матеріалу, метод використання життєвого досвіду), методи стимулювання і мотивації обов'язку й відповідальності (роз'яснення мети навчальної дисципліни, висування вимог до вивчення дисципліни, заохочення і покарання, оперативний контроль, вказування на недоліки, зауваження), інтерактивні методи (дискусії, проєктування професійних ситуацій, метод мозкового штурму, рольові ігри, командні ігри, мультимедійні методи (використання мультимедійних презентацій), методи письмового контролю (тести, навчальні завдання), методи самоконтролю (самоаналіз, самооцінювання).

ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Схема нарахування балів, шкала та критерії оцінювання результатів навчання

Наведені в Додатку до силабусу

ПОЛІТИКА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ТА ОЦІНЮВАННЯ

- щодо термінів виконання та перескладання

Усі завдання, передбачені робочою програмою навчальної дисципліни, мають бути виконані у встановлений термін. У разі відсутності здобувача вищої освіти на практичних заняттях без поважної причини (відсутнє документальне підтвердження) надається право одержати бали за передбачені робочою програмою форми поточного контролю, але із загальної суми за кожен вид завдань вираховується 1 бал.

- щодо академічної доброчесності

Списування під час виконання тестових завдань, практичних завдань та завдань залікової роботи заборонені. Мобільні пристрої дозволено використовувати лише під час онлайн-тестування. Документи стосовно академічної доброчесності наведені на сторінці АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ ПДАУ:
<https://www.pdau.edu.ua/content/akademichna-dobrochesnist>

- щодо відвідування занять

Відвідування лекційних і практичних занять є обов'язковим, запізнення – лише з поважних причин.

- щодо зарахування результатів неформальної / інформальної освіти

На здобувачів вищої освіти поширюється право про визнання результатів навчання, здобутих у неформальній / інформальній освіті. Зокрема визнання та перезарахування результатів навчання, здобутих у неформальній / інформальній освіті на різноманітних навчальних платформах (Prometheus, Coursera тощо) дозволяються для освітнього компонента, який здобувачі вищої освіти починають опановувати з другого семестру (1 курсу), та проводяться до початку семестру, у якому згідно з навчальним

планом і робочим навчальним планом відповідної освітньо-професійної програми передбачено його вивчення. Визнання та перезарахування результатів навчання, здобутих у неформальній / інформальній освіті за частиною освітнього компонента може здійснюватися до початку або впродовж семестру, у якому опановується освітній компонент, проте не пізніше, ніж за місяць до встановленої дати семестрового контролю. Особливості неформального / інформального навчання регламентовані Положенням про порядок визнання результатів навчання, набутих у неформальній та інформальній освіті, здобувачами вищої освіти Полтавського державного аграрного університету <https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/5555/polozhenyaproneformalnuosvitu2025.pdf>

- щодо оскарження результатів оцінювання

Оскарження результатів оцінювання здійснюється відповідно до Положення про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в Полтавському державному аграрному університеті <https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/5555/polozhenyaproocinyuvannyazdobuvachiv2025.pdf>

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основні

1. Кацавець Р. С. Ораторське мистецтво. Підручник. Київ : Алерта, 2021. 250 с.
2. Кацавець Р. С. Риторика і психологія : навчальний посібник. Київ : Алерта, 2024. 234 с.
3. Нищета В. Риторика : навчальний посібник. Київ : Центр навчальної літератури, 2021. 220 с.
4. Теслюк В. М. Основи красномовства : навчальний посібник. Київ : Ліра-К, 2021. 282 с.
5. Шинкарук В. Д., Теслюк В. М. Основи риторики : навчальний посібник. Київ : Ліра-К, 2021. 320 с.

Допоміжні

6. Антоненко-Давидович Б. Як ми говоримо. Київ : Центр навчальної літератури, 2019. 284 с.
7. Дедушно А. В. Когнітивно-прагматичний аналіз українських мовленнєвих актів у цифровій комунікації. *Вісник науки та освіти* (Серія «Філологія», Серія «Педагогіка», Серія «Соціологія», Серія «Культура і мистецтво», Серія «Історія та археологія»): журнал. 2025. № 6(36) 2025. С. 250–259 <http://perspectives.pp.ua/index.php/vno/article/view/26024>
8. Дедушно А. В. Лінгвофункціональний аспект мовленнєвих актів привітань. Лінгвістичні дослідження: зб. наук. пр. Харк. нац. пед. ун-ту імені Г. С. Сковороди / гол. ред. Н. В. Піддубна. Харків, 2024. Вип. 60 (до 100-річчя від дня народження заслуженого діяча науки і техніки України, доктора філологічних наук, професора Сергія Івановича Дорошенка). С. 316–324 DOI: <https://doi.org/10.34142/23127546.2024.60.2>
9. Дедушно А. В., Люлька В. М., Савенкова О. О. Інноваційні методи викладання лінгвістичних дисциплін у системі вищої освіти. *Перспективи та інновації науки*. Серія «Педагогіка», Серія «Психологія», Серія «Медицина»: журнал. 2025. № 5(51). С. 539–555. <http://perspectives.pp.ua/index.php/pis/article/view/24007>
10. Дедушно А. В., Сизоненко Н. М., Мокляк О. І. Функціональні характеристики мовленнєвого акту вибачення в українській мові. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»*: серія «Філологія». Острог : Вид-во НаУОА, 2025. Вип. 25(93). С. 17–20. [http://doi.org/10.25264/2519-2558-2025-25\(93\)-17-20](http://doi.org/10.25264/2519-2558-2025-25(93)-17-20)
11. Дедушно Алла, Шаравара Тамара. Дискурсивні особливості мовленнєвого акту побажання. *Мова і міжкультурна комунікація: теорія та практика* : зб. матеріалів IV Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Полтава, 22 березня 2023 р.). Полтава : ПДАУ, 2023. С. 25–27.
12. Дедушно А. В., Шаравара Т. О. Лінгвопрагматичні особливості перформативного акту співчуття (на матеріалі української мови. *Мова і міжкультурна комунікація: теорія та практика* : колективна монографія / за наук. редакцією Н. Сизоненко. Київ : Видавництво Ліра-К, 2020. С. 27–34.

13. Дедушно Алла, Шаравара Тамара. Функціонально-семантичний аспект мовленнєвих актів закладу. *Мова і міжкультурна комунікація: теорія та практика* : зб. матеріалів III Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Полтава, 25 травня 2022 р.). Полтава : ПДАУ, 2022. С. 34–37.
14. Дедушно А., Шаравара Т. Іntenційність як важливий складник професійного спілкування. *Мова і міжкультурна комунікація: теорія та практика* : зб. матеріалів VI Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Полтава, 14 листопада 2024 р.). Полтава : ПДАУ, 2024. С. 32–35.
15. Куньч З., Городиловська Г., Шмілик І. Риторика : підручник. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2018. 496 с.
16. Мазур Р. Публічний виступ: психолого-емоційні засади. *Наука і суспільство*. 2011. № 11/12. С. 27–32.
17. Шварц Дж. Д. Мистецтво мислити масштабно. Харків : Віват, 2021. 320 с

Інформаційні ресурси

18. Великий тлумачний словник сучасної української мови. URL: <http://www.slovnyk.net>
19. Лінгвістичний портал з української мови. URL: <http://www.mova.info>
20. Словники он-лайн. URL: www.rozum.org.ua
21. Єфремов В. А. Риторика. <https://stud.com.ua/45792/ritorika/ritorika>
19. Хоменко І. В. Еристика : підручник. Київ : Центр учбової літератури, 2008. 28 с. URL: <http://pidruchniki.com/1584072024281/ritorika/eristika>

Реквізити затвердження

Затверджено на засіданні кафедри германської і української філології протокол від 23 грудня 2024 року № 10.

Додаток до силябусу

СХЕМА НАРАХУВАННЯ БАЛІВ, ШКАЛА ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ЗДОБУТТЯ ОСВІТИ

Схема нарахування балів із навчальної дисципліни Денна форма здобуття освіти

Назва теми	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти				Разом
	Виступи на практичних заняттях	Виконання практичних завдань	Виконання завдань самостійної роботи	Виконання тестових завдань	
1. Ораторське мистецтво як наука. Історія ораторського мистецтва	5	5	20	20	10
2. Роди, види і жанри красномовства	5	5			10
3. Основоположні розділи ораторського мистецтва. Підготовка промови	-	5			5
4. Основні способи переконування	5	5			10
5. Культура ораторського мовлення. Риторичні фігури і тропи	5	5			10
6. Взаємодія оратора та аудиторії	-	5			25
7. Полемічна майстерність	5	5			30
Разом	25	35	20	20	100

Заочна форма здобуття освіти

Назва теми	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти					Разом
	Виступи на практичних заняттях	Виконання практичних завдань	Виконання завдань самостійної роботи	Виконання тестових завдань	Виконання індивідуального завдання (контрольна робота)	
1. Ораторське мистецтво як наука. Історія ораторського мистецтва	-	-				-
2. Роди, види і жанри красномовства	-	-				-
3. Основоположні розділи ораторського мистецтва. Підготовка промови	-	-				-
4. Основні способи переконування	-	-				-
5. Культура ораторського мовлення. Риторичні фігури і тропи	5	5				10
6. Взаємодія оратора та аудиторії	-	-				-
7. Полемічна майстерність	-	-	20	20	50	90
Разом	5	5	20	20	50	100

Шкала та критерії оцінювання виконання практичних завдань

Тип / опис завдання	Кількість балів	Шкала оцінювання
Виконання навчальних завдань 5 балів×1 завдання (для заочної форми)	5 балів	Практичне завдання виконано правильно; здобувач вільно володіє навчальним матеріалом на підставі засвоєних теоретичних знань, логічно та аргументовано висловлює свої думки, дотримуючись мовних норм, проявляє творчий підхід до розв'язання практичних завдань та змістовної інтерпретації отриманих результатів.
	4 бали	Практичне завдання виконано правильно; здобувач вільно володіє навчальним матеріалом на підставі засвоєних теоретичних знань, логічно та аргументовано висловлює свої думки, мовне оформлення відповідей потребує коригування, проявляє творчий підхід до розв'язання практичних завдань та змістовної інтерпретації отриманих результатів.
	3 бали	Практичне завдання виконано частково; здобувач володіє певним обсягом навчального матеріалу, здатний його аналізувати, але не має достатніх знань і вмінь для формулювання висновків, допускає несуттєві неточності.
	2 бали	Практичне завдання виконано частково; студент володіє навчальним матеріалом на репродуктивному рівні або володіє частиною навчального матеріалу, допускає грубі порушення мовних норм.
	1 бал	Практичне завдання виконано фрагментарно; здобувач володіє навчальним матеріалом поверхово.
	0 балів	Практичне завдання не виконано або виконано неправильно; здобувач не володіє навчальним матеріалом.

Шкала та критерії оцінювання виступу

Тип / опис завдання	Кількість балів	Шкала оцінювання
Підготовка та проголошення виступу на одну із запропонованих тем Комплексно оцінюються зміст промови, методика викладу, майстерність мовлення, поведінка оратора в аудиторії	5	Зміст промови відповідає заявленій темі, структура є чіткою, продуманою, сам виступ оригінальний, лаконічний, містить тільки необхідні аргументи, здобувач вільно володіє державною мовою та принципами успішної професійної комунікації, мовлення його вирізняється яскравістю, емоційністю, образністю, оратор займає різні комунікативні позиції, тримається невимушено і впевнено, легко встановлює контакт з аудиторією, активізує її увагу.
	4	Зміст промови відповідає заявленій темі, чітко простежується структура виступу, переходи від однієї частини до іншої логічно обґрунтовані, переконливими є висновки, мова виступу образна, оратор використовує низку допоміжних матеріалів, загалом встановлює контакт з аудиторією, але губиться під час дискусії, має певні недоліки, пов'язані з технікою мовлення (дикція, інтонація, темп), наявні поодинокі мовленнєві помилки
	3	Промова є достатньо інформативною, структурованою, але підбір фактів, аргументів подеколи суперечить поставленій меті виступу, використання допоміжних матеріалів не завжди є логічним і виправданим, простежуються деякі порушення, пов'язані з технікою мовлення, виникають незначні труднощі під час встановлення контакту з аудиторією, студент губиться, не може впевнено відповісти на поставлені запитання
	2	Зміст промови лише частково відповідає заявленій темі, аргументи дібрані хаотично, що негативно впливає на переконливість промови, здобувач недостатньо добре володіє матеріалом, мовлення є збідненим, не вдається встановити контакт з аудиторією, зацікавити її
	1	Фрагментарно розкриває тему виступу, виклад матеріалу позбавлений логічності, обсяг промови не відповідає вимогам, здобувач не володіє матеріалом, монотонно зачитує виступ, не може відповісти на поставлені запитання, контакт з аудиторією не встановлює
	0	Виступ не підготовлено

Шкала та критерії оцінювання виконання тестових завдань

Тип / опис завдання	Кількість балів	Шкала оцінювання
Закрите завдання із простим множинним вибором (одновибіркове). Загалом – 20 завдань. Завдання складається з основи та трьох – чотирьох варіантів відповідей, з яких лише один правильний. Завдання вважається виконаним, якщо здобувач вищої освіти вибрав і позначив відповідь у такий спосіб: 1. В	1	вказано правильну відповідь
	0	вказано неправильну відповідь або відповіді на завдання не надано

16 – 20 балів	здобувач вищої освіти вправно володіє та застосовує знання державної мови; демонструє набуті теоретичні знання; уміє працювати самостійно
10 – 15 балів	здобувач вищої освіти володіє та частково застосовує знання державної мови; частково демонструє набуті теоретичні знання; уміє працювати самостійно
5 – 9 балів	здобувач вищої освіти фрагментарно застосовує знання державної мови; демонструє фрагментарні теоретичні знання
0 – 4 балів	здобувач вищої освіти не володіє та не застосовує знання державної мови; не застосовує набуті теоретичні знання

Шкала та критерії оцінювання виконання завдань самостійної роботи

Тип / опис завдання	Кількість балів	Шкала оцінювання
Виконання теоретичного питання передбачає розкрити сутність питання, укласти конспект, підготувати доповідь тощо. Практичне завдання спрямоване на перевірку навичок логічного, аргументованого, грамотного, компетентного мовлення.	17 – 20	Завдання виконано правильно, у повному обсязі, відповідно до вимог конкретної форми його виконання (доповідь, конспект тощо). Мовне оформлення бездоганне. Здобувач уміє працювати самостійно, проявляти відповідальність у роботі.
	12–16	Завдання виконані правильно, проте трапляються деякі змістові помилки, неточності; допущено не більше трьох помилок; мовне оформлення відповідей потребує незначного коригування. Здобувач уміє працювати самостійно, проявляти відповідальність у роботі.
	8 – 11	Завдання виконані частково, наявні несуттєві змістові помилки. Більша частина завдання виконана правильно; допущено не більше чотирьох помилок; мовне оформлення відповідей потребує незначного коригування. . Здобувач уміє частково працювати самостійно, проявляти відповідальність у роботі
	4 – 7	Завдання виконані частково, наявні суттєві змістові помилки. Більша частина завдання виконана правильно; допущено не більше чотирьох помилок; студент часто порушує мовні норми. . Здобувач уміє частково працювати самостійно, не проявляє відповідальність у роботі
	1 – 3	Завдання виконані фрагментарно, наявні суттєві змістові помилки. Більша частина завдання виконана правильно; допущено понад п'ять помилок; здобувач грубо порушує мовні норми..
	0	Завдання не виконані або виконані неправильно.

**Шкала та критерії оцінювання виконання індивідуального завдання
(контрольна робота) для здобувачів вищої освіти заочної форми здобуття освіти**

Вид завдання	Кількість балів
Теоретичне питання 1	0 – 12
Теоретичне питання 2	0 – 12
Практичне питання 3	0 – 13
Практичне питання 4	0 – 13
Усього	0 – 50

Кількість балів	Критерії оцінювання теоретичного / практичного питання
11 – 13	ЗВО дає повну й аргументовану відповідь на поставлене питання, при виконанні дотримується мовних норм; уміє працювати самостійно, проявляти відповідальність у роботі
8 – 10	ЗВО дає повну відповідь на поставлене питання, при виконанні дотримується мовних норм; уміє працювати самостійно, проявляти відповідальність у роботі
4 – 7	ЗВО дає неповну відповідь на поставлене питання, при виконанні суттєво порушує мовні норми; частково уміє працювати самостійно, проявляти відповідальність у роботі
1 – 3	ЗВО. Здобувач не розкрив суті питання, при виконанні суттєво порушує мовні норми; не уміє працювати самостійно, проявляти відповідальність у роботі
0	Відповіді на питання немає / відповідь неправильна